

Dokument czy zasób? Zmiany terminologii nauki o informacji

15 grudnia 2010 r.

Pierwsza dekada XXI w. przynosi nauce o informacji istotne zmiany warunkowane przez środowisko informacyjne.

Zmiany dotyczą m.in. stosowanej terminologii i definiowania badanych przez nią zjawisk.

Możliwości gromadzenia, procesy przetwarzania, udostępniania ograniczone są formą fizyczną nośnika.

Zapis cyfrowy pozwala uwolnić zawartość informacyjną, czyli to co w dokumencie jest najważniejsze.

Czym jest **dokument**?

- informacja zapisana lub obiekt materialny, które mogą być potraktowane jako jednostka w procesie dokumentacji. [PN-ISO 5127]
- utrwalona informacja (wraz z materiałem, w którym została utrwalona, nośnikiem informacji). [Słownik encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych]

Powstaje pytanie:

Czy właściwe jest używanie określenia dokument wobec obiektów cyfrowych, przemieszczanych w heterogenicznym środowisku Internetu, dla których postać fizyczna jest sprawą drugorzędną?

W języku polskim **zasób** to: „znaczna ilość, znaczne nagromadzenie czegoś, zapas” [Nowy słownik języka polskiego].

Terminu zasób nie ma w polskich źródłach dziedzinowych.

[Encyklopedia wiedzy o książce, Encyklopedia współczesnego bibliotekarstwa polskiego, Encyklopedia wiedzy o prasie, Słownik terminologiczny informacji naukowej, Polsko-Angielski Tezaurus Informacji Naukowej, Słownik encyklopedycznym informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych].

W źródłach angielskojęzycznych pisano, że zasób może być jakąś rzeczą, osobą lub działaniem, lecz kiedy termin występuje samodzielnie, nie jest interesujący.

Współdzielenie zasobów konotuje działania, w których uczestnicy posiadający coś przydatnego są skłonni i zdolni do udostępnienia tego innym potrzebującym.

[Encyclopedia of library and information science, 1978 r.]

Zasób obecnie pojawia się w znaczeniu zbliżonym do dokumentu, lecz poszerzonym o nowe atrybuty:

- obejmuje jednostki, zbiory i ich części. Może odnosić się do jednostki fizycznej (np. kaseata audio) lub nieposiadającej określonej formy fizycznej (np. witryna sieci Web). [RDA]
- obiekt fizyczny lub nieposiadający określonej formy fizycznej, obejmujący intelektualną i/lub artystyczną zawartość, stworzony, wyprodukowany i/lub opublikowany jako jednostka, stanowiąca podstawę pojedynczego opisu bibliograficznego. [ISBD. Consolidated Edition]

document see resource

- 7280 **docket title**
a title written, typed, or printed on a document, or on a label affixed to the document, briefly indicating its contents or subject; usually found perpendicular to the main text, on an otherwise blank page (e.g. the verso of the last leaf), on a document designed to be folded for filing [DCRM(B)]

document
see resource

documentation

information issued by the publisher, creator, etc., with the resource, normally in the form of manuals or guides (sometimes electronic) describing how to initiate, operate, and maintain the resource (*see also* accompanying material)

- 7290 **edition**
all copies of a resource produced from substantially the same original input and issued by the same agency or group of agencies or a person. For older monographic resources, all copies of a resource printed at any time from substantially the same type-pages (*See also* facsimile reproduction, impression, issue (printed monographic resource), state (older monographic resource), type-page, type-forme, variant copy, version)

edition statement

a word or phrase, or a group of characters, indicating that a resource belongs to an edition

Dokument zawsze oznaczał fizyczny zapis myśli ludzkiej.

Zasób zaś może mieć postać określoną fizycznie, „namacalną” (książka, płyta), lub też być zgoła niematerialny (strona internetowa). Jest terminem lepiej dostosowanym do warunków środowiska cyfrowo-sieciowego.

Dziękuję za uwagę